

KRONIKA

K sedemdesiatinám prof. RNDr. Vojtecha Zorkovského

Dňa 6. januára 1990 sa dožil sedemdesiatich rokov prof. V. Zorkovský.

Patrí k málopočetnej generácii, ktorá koncom štyridsiatych a začiatkom päťdesiatych rokov pod vedením akademika Andrusova položila základy slovenskej geologickej vedy a výchovy geológov a banských inžinierov na Slovensku. Pod jeho vedením sa formovala Katedra geológie a mineralógie na Baníkovej fakulte zriadenej v rámci novozaloženej Vysokej školy technickej v Košiciach r. 1952. Do 1. 7. 1989, keď odišiel do dôchodku, vychoval tisíce študentov stavebného, zememeračského, najmä však banského inžinierstva a banskej geológie. Ako vysokoškolský učiteľ stál 46 rokov za katedrou, z toho 31 rokov viedol Katedru geológie a mineralógie Baníkovej fakulty Vysokej školy technickej v Košiciach. Napísal 31 knižných publikácií, 32 učebných textov, vyše 74 vedeckých a odborných publikácií a vyše 100 vedecko-populárnych článkov.

Rozsiahla vedecká činnosť prof. Zorkovského sa orientuje najmä na riešenie otázok petrológie mezozoických a trefohorných vulkanitov. Ako prvý opísal výskyty a podal petrologickú charakteristiku bazitov permu a mezozoika na Považí, v Malých Karpatoch, Nízkych Tatrách, Vysokých Tatrách, Malej Fatre a na hornej Nitre. Prvý poukazuje na bimodálny vulkanizmus permu a na veľké rozšírenie a rozmanitosť bazitov v mezozoiku. Prvý na Slovensku začal na riešenie petrologických problémov využívať granáty, najmä z andezitov a ryolitov východného Slovenska. Niekoľko prác venoval stratigrafii Štiavnických vrchov. Rozsiahla je jeho publikačná činnosť zameraná na problematiku rudných a nerudných nerastných surovín Slovenska. Výrazne sa podieľal na zostavení regionálnej mapy nerastných surovín Západných Karpát, opísal nové výskyty nerastných surovín, venoval sa genéze a praktickému využívaniu najmä ohňovzdorných ílov, bauxitov, magnezitu, stratiformných polymetalických rúd. V niekoľkých pub-

likáciách oboznámil geologickú verejnosť so svojimi poznatkami zo zahraničia. Je autorom, resp. spoluautorom troch celoštátnych učebníc a mnohých učebných textov, ktorými vyplňal medzery v základnej geologickej literatúre. Mimoriadne záslužnú prácu vykonal pri popularizácii geológie. Publikáciami, verejnými prednáškami, rozhlasovými a televíznymi reláciami sprístupňuje geologické zaujímavosti Slovenska aj sveta, ako aj diela veľkých osobností našej a svetovej geológie.

Prof. Zorkovský sa dožíva svojho významného životného jubilea v plnom zdraví, plný elánu a svezosti. Jeho žiaci, priatelia a spolupracovníci mu želajú do ďalšieho života veľa dobrého zdravia, síl, radosti a úspechov.

Zoznam publikovaných prác prof. RNDr. V. Zorkovského za roky 1980—1989

- Zorkovský, V. 1979: Zdroje prírodných nerastných surovín na území SSR vhodných pre výrobu drveného kameniva. *Zborník prednášok „Drvené kamenivo v stavebníctve“*. Košice, BF VŠT, 1—10.
- Zorkovský, V. 1980—1981: Geologická exkurzia do oblasti Kremnických a Štiavnických vrchov. *Prírodné vedy ve škole*, 5, 175.
- Zorkovský, V. 1980: Trefohorné vulkanické pohoria — jedna z nezabudnuteľných krás Slovenska. *Prírodné vedy ve škole*, 7, 255—257.
- Zorkovský, V. 1981: Výskyt tufitických hornín pri Ardove v Slovenskom krase. *Mineralia slov.*, 13, 25—34.
- Zorkovský, V. 1981—1982: Za minerálmi do Spišsko-gemerského rudohoria. *Prírodné vedy ve škole*, 1, 12—15.
- Zorkovský, V. 1982: Amfibolitový dioritový porfyriz z juhovýchodného svahu Klenovského Vepora. *Mineralia slov.*, 6.
- Zorkovský, V. 1982: Význam geologických vied v komunistickej výchove našej mládeže. *Zborník PF UPJŠ „K svetonázorovým otázkam v prírodných vedách“*. Bratislava, SPN, 115—121.
- Zorkovský, V. 1983: Za prírodnými krásami a minerálmi do južnej oblasti Spiša. *Prírodné vedy ve škole*, 6, 212—215.
- Zorkovský, V. 1983: Za prírodnými krásami Slovenského krasu. *Prírodné vedy ve škole*, 10, 372—375.
- Zorkovský, V. 1984: Veľká Fatra očami geológa. *Prírodné vedy ve škole*, 10, 370—373.
- Zorkovský, V. 1984: Návod na prevádzanie cvičení zo všeobecnej a historickej geológie. [Vysokoškolský učebný text.] Bratislava, Alfa.
- Zorkovský, V. 1985: Historická geológia. [Vysokoškolský učebný text.] Bratislava, Alfa.
- Zorkovský, V. 1985: Za geologickými zaujímavosťami do Slanských vrchov. *Prírodné vedy ve škole*, 3.
- Zorkovský, V. 1985: Za prírodnými krásami do Malej Fatry. *Prírodné vedy ve škole*, 7.
- Zorkovský, V. 1985: Svojrážna krása slovenskej prírody. *Krásy Slovenska*, 6.
- Zorkovský, V. 1986: Za prírodnými zaujímavosťami do okolia Bojníc. *Prírodné vedy ve škole*, 5.
- Zorkovský, V. 1986: Pieniny — najatraktívnejší úsek bradlového pásma. *Prírodné vedy ve škole*, 6.
- Zorkovský, V. 1987: Úlohy geológie pri vyhľadávaní a prieskume ložísk nerastných surovín. *Prírodné vedy ve škole*, 1.

- Zorkovský, V. 1986: Genetické postavenie výskytov polymetalických rúd stratiformného typu na juhovýchodnom úpätí Nízkych Tatier. *Rudy*, 34, 12.
- Rozložník, L., Havelka, J., Čech, F. a Zorkovský, V. 1987: Ložiská nerastných surovín a ich vyhľadávanie. [Celoštátna učebnica.] Bratislava, Alfa.
- Zorkovský, V. 1987: Magnezity a ich význam pre naše národné hospodárstvo. *Prirodni vědy ve škole*, 9.
- Zorkovský, V. 1988: Súföské skaly očami geológa. *Prirodni vědy ve škole*, 2.

- Zorkovský, V. 1989: Slovenské travertíny, ich vznik a výskyt. *Prirodni vědy ve škole*.
- Zorkovský, V. 1989: Ako viesť geologickú exkurziu. *Prirodni vědy ve škole*, 2.
- Kumpera, O., Foldyna, J. a Zorkovský, V. 1989: Všeobecná geológia. [Celoštátna učebnica.] Praha, SNTL.

Zoznam publikácií jubilanta do roku 1980 zverejnila Mineralia slovac 1980 (12), s. 91–94.

Ladislav Rozložník

Prof. Ing. Ladislav Rozložník, DrSc., šesťdesiatročný

V plnom pracovnom nadšení sa 5. marca 1990 dožil šesťdesiatich rokov prof. Ing. Ladislav Rozložník, DrSc., popredný predstaviteľ československej ložiskovej a banskej geológie.

Prof. Ing. Ladislav Rozložník, DrSc., sa narodil v Rákošskej Bani (okr. Rožňava), detstvo a študentské roky prežil v Rožňave. Roku 1948 začal študovať na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave banské inžinierstvo. Po absolvovaní vysokoškolského štúdia sa stal asistentom na novozaloženej Katedre geológie a mineralógie Baníckej fakulty Vysokej školy technickej v Košiciach. Ako mladý asistent sa s veľkou láskou a húževnatosťou venoval štúdiu geológie, predovšetkým štruktúrnej, ložiskovej a banskej. Podieľal sa na výchove niekoľko sto absolventov Baníckej fakulty, z ktorých viacerí sa zamerali priamo na ložiskovú geológiu a v súčasnosti predstavujú významnú časť geologických kádrov na pracoviskách základného i aplikovaného výskumu, prieskumu a ťažby nerastných surovín. Mnohých priamo viedol pri diplomových alebo aspirantských prácach, mnohých usmerňoval ako konzultant, recenzent alebo oponent ich výskumných správ a publikácií. Bol garantom

viacerých postgraduálnych štúdií organizovaných Baníckou fakultou VŠT pre pracovníkov geologického prieskumu, ako i pracovníkov banského priemyslu na Kube.

Významné úspechy dosiahol jubilant aj vo vedeckovýskumnej činnosti. Pri analýze štruktúr rudných polí Západných Karpát ho ako rodáka z Gemera už od študentských rokov najviac zaujímala rudná oblasť Spišsko-gemerského rudohoria a v nej najmä územie v okolí Dobšinej a Mlyniak, ale i Rožňavy, Rudnianskeho, Zlatej Idky, Sloviniek a Gelnice. Výsledky dlhoročného štúdia zákonitostí vzniku a rozmiestnenia ložísk v tejto oblasti zhrnul vo svojej doktorskej dizertačnej práci (1976). Analyzuje v nej morfogénu štruktúr rudných polí a rudných zón, klasifikuje ich, hodnotí ich postavenie v rámci tektonického vývoja tejto významnej metalogenetickej oblasti, čo veľmi prispieva k objasneniu genézy a veku zrudnenia a poskytuje vedecký základ pre prognózovanie, podnecuje ďalšie vyhľadávanie nových ložísk nerastných surovín.

Pod jeho vedením pracovníci Katedry geológie a mineralógie uskutočnili komplexný geologický výskum územia banskostavnicko-hodrušského rudného rajónu, zameraný na zistenie priebehu neovulkanickej činnosti, tektonickej aktivity a na procesy metalogenézy. Vymedzili hodrušský intruzívny komplex ako jadro stavby rudného rajónu, zistili stopy eocénného vulkanizmu a ozrejmili význam žíl granodioritových porfýrov z hľadiska skarnového a Cu-porfýrového zrudnenia. Výsledky dosiahnuté týmto výskumom viedli napr. k nálezu nového žilnikovo-impregnačného typu Cu zrudnenia, za čo roku 1982 udelili jubilantovi štátnu cenu K. Gottwalda.

V ostatnom období L. Rozložník študuje štruktúry rudného poľa Jasenie v Nízkych Tatrách, rieši vzťah metalogenézy Západných Karpát k susedným regiónom, venuje sa petrológii gemerických granitov a hodrušského intruzívneho komplexu, analyzuje vzťahy komagmatickosti, vekovej postupnosti, hĺbky a podmienok tuhnutia intrúzií pomocou moderných metód a v úzkej spolupráci s domácimi i zahraničnými bádateľmi a inštitúciami. Spolupracuje s O. Fusánom a kol. pri štúdiu hlbínnej stavby a dynamiky kôry Západných Karpát z hľadiska metalogenézy.

Vedeckovýskumné práce jubilanta možno vďaka aplikácii štruktúrnoanalytických, petrologických a petrofyzikálnych metód pri objasňovaní štruktúr rudných polí považovať za priekopnícke. Ich výsledky vyústili do konkrétnych